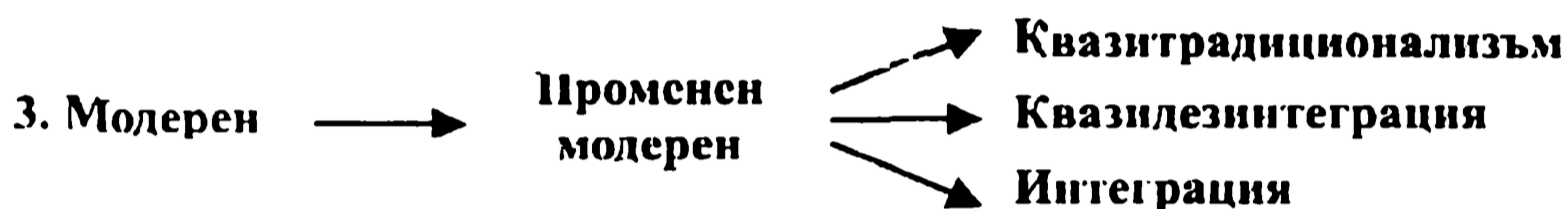

партии и ромски неправителствени организации, щедро финансирани от международни и български дарителски институции. За съжаление, създадените ромски организации, независимо какво е записано в устава им, функционират като сдружения и фондации в частна полза – от езиковите и компютърните курсове, стипендиите и специализациите в чужбина обикновено се ползват барвале, техните семейства и приятели. За останалите роми в гетата, в най-добрия случай биват провеждани курсове, осигуряващи им нискоквалифицирана работа. По тази схема рационалното господство, произтичащо от позицията на барвале в управителния съвет, се трансформира в традиционно господство – служебното имущество бива третирано като частно, а щабът се състои от фактически слуги, сред които не съществува рационална йерархия. Решенията се взимат еднолично или от тесен кръг барвале и не подлежат на договаряне или обжалване с останалите членове на общността. По тази причина, третият модел има следния вид:

Във всекидневния живот властват прагматични мотиви. Светът е структуриран чрез рутинните действия и мисленето по аналогия. Но циганските групи в България нямат единна идентичност и единен културен модел, а това поражда различни прагматични мотиви и различни, често противоположни социални действия. Противоречивото социално поведение не позволява на останалите етнически групи и на макрообществото да възприемат ромите еднозначно – тоест, да изградят за тях слодни представи и нагласи. Основното напрежение в академичното пространство, директно или конотативно се свързва с репродуктивният им модел. Единият полюс е на “носталгично” настроените автори, които съпреживяват ромското всекидневие и изтъкват, че основната ценност в ромската култура е детето (*Нунев 1998*) или голямото семейство (*Марушиакова 1992*). Другият полюс е на “алергично” настроените изследователи, които говорят за циганизация на българското общество, състояща се в нарастващи бедност, неграмотност и престъпност (*Кертиков 2002*). Някъде по средата се намират “романтично” настроените автори, които твърдят, че ромският културен модел е формиран в условията на Индия и пренесен от там. Според тази теза, индивидуализмът е наследство от родовото общество, а отношението към гадже, както и субгруповите различия са формирани в рамките на кастовата система (*Димитров 1991*).

Изследването в трите населени места не потвърди нито една от така представените позиции. Разширеното семейство и родството не са